

Kapaszkodni kell a szavakba, gyorsan kell leírni egyiket a másik után, talán így elbírják, elhordják, amit különben egyetlen szóra, egyetlen mondatra sem lehetne rábízni, talán az egymásután hemzsegő betűk elfedik azt, ami egy fehér lapnál is iszonyúbb. Bizni kell a helyben, ebben az utolsó emeleti garzonlakásban, ahol ez a háromtagú család él, az apa, az anya és az alig egyéves kislány, Estike, vagy ahogy ő maga próbálta kiejteni a nevét, selypítve, erőteljesen megnyomva az „sz” betűt, „Esszti”. Hárman voltak beszorulva harminchárom négyzetméterre, ahol az apró előtér, a keskeny konyha, a csak tusolóval ellátott fürdőszoba, na meg a négyzet alakú háló-nappali kellett lakássá szerveződjön, élhető helyé, ahová késő este a lestrapált apa munkájából megtérhetett, ahol az anya mindennapi munkáját, árulkodó szóval, a háztartást végezte, s ahol ugyanakkor elkezdődött Estike élete. Élet négy fal között, lehetne mondani, ha nem csatolódt volna kívülről a lakáshoz, a lakás méretéhez viszonyítva egy óriási beüvegezett balkonn, négyemeletnyi magasság fölött lebegve, egy hatalmas kajüt, ahogy gyakran csúfolódva nevezték, mivel ablakából a levegő óceánjára lehetett kilátni. A balkont azonban főleg loomtárnak használták, ha ki is léptek rá, elsősorban azért tették, hogy ellenőrizzék a kinti időjárást, éppen csak kidugták a fejüket, és nem is sejtették, hogy ez az elhanyagolt szeglet milyen fontossá fog válni számukra. Estike többnyire nyugodt, érdeklődő kisbaba volt. De néha, nem tudni, miért, homály borult kereső, csillogó szemeire, mintha a szűkös falak nyitásából léptem volna elő valamilyen alakatlan szörny, ami irtózatosan megijesztette, mert ilyenkor sehogyan sem lehetett megnyugtatni, nem használt semmilyen táplálék, játék, sőt édesanyja elringató mondkái sem, Estike szinte fulladozásig sírt, folytak a könnyei, tehetetlenségét köhögte fel, és sohasem nyugodott el, csak a hosszú zokogás után kifáradt, kimerült, elfogytak könnyei. Ez gyakran megisméltódott, szinte minden héten, feszült volt az egész család, vajon mikor kezdődik, mikor biggyed le az apró száj, mert így kezdődött, egy apró ajakbiggyesztéssel, majd kapkodóvá vált a lélegzet, és már ott is álltak mindannyian a lefojthatatlan zokogásban, s hiába tették-vették Estikét, hol a babaágyba, hol a hintaszékbe vagy a plafonba felfűrt hintába, a sírás nem akart csillapodni, nem akart megszűnni, míg egy langyos, nyári estén az apa, nem tudni, milyen ötlettől vezérelve, magához karolta verdeső leányát, és kilépett vele a balkonra.

Alig nézett körbe Estike, csillapodni kezdett zokogása. A tág balkonablak magához szívta, mutatóujjával abba az irányba mutogatott, az apa erre feltárta az ablakot, a párkányára ültette, úgy, hogy lábai a semmibe kalimpáltak alá, közben védelmezően átölelte, magához szorította, nehogy kiessen, a mélység magához vonja, de nem kellett félni, Estike teljesen megnyugodott, és nézett, nézett engedelmesen kifelé. Szemében nem rebbent meg semmi, amit ámulatnak, csodálatnak lehetne nevezni, csak egy benti tisztaság találkozott egy kinti tisztasággal, két egyszerűség tükröződött egymásban, és a nagyobb, a kinti magához igazította a kisebb feldúlt rajzolatát, elrendezte, elsimogatta, és engedte, hagyta magán kisimulni.

Ezért szoktak ki a balkonra, megnyugodni. Mert ezután kezdődhetett az ajakbiggyesztés, válhatott kapkodóvá a lélegzet, az apa vagy az anya már karolta is fel Estikét, gyorsan kiléptek a balkonra, mint egy varázsszer, mindig hatott. „Pedig nem lehet semmi különösre látni a balkon ablakából” – gondolta az apa. A balkon alatt egy forgalmas út dübörgött el, amelynek túlsó oldalán a nyári hőségtől kiégett mező sárgállott, ennek egyik szegletébe egy modern kivitelezésű templomot emeltek az elmúlt években, amin túl megint épületek, tömbházak sora következett. Megnevezhető, leírható dolgok, torz, aránytalan viszonyok, amin nem volt, ahogy megállapodjon a tekintet. „A tágasság teszi” – magyarázta meg magának az apa, ahogy kissé bizonytalanul, szédelegve, de megint kitette Estikét a külső párkányra, hadd nyugodjon meg, hadd térjen vissza feldúlt arcára egy magas hegyi tószem mélyének szenderegése.

Hát amikor egy galambpár költözött a balkonra. Fészket raktak egy kiszuperált, a nedvességtől felhólyagosodott kávézóasztalka alá, csőrükben, szálanként hordták össze a fészket, és amikor kész volt, a nőtény két apró tojást tojt bele, aztán felváltva kotlottak rajtuk. Estikének ez borzasztóan tetszett, mindig le kellett vele guggolni a kávézóasztal mellé, onnan leskelődött a galambfészkek felé, magát ijesztgetve forgolódott, repültek szét minden irányba a karjai, aztán megint visszakukucskált, mintha nem memé elhinni, hogy a galamb ott van, ott lehet. A galamb felkapta a fejét, összerázkódott, felborzolta tollait, de túrta a kíváncsi tekintetet, nem repült el. Estike nézte, leste a galambot, miközben tekintete lágyan izzott, csillogott. Gyakran már odabent a szobában is jelezte, hogy látni akarja a tojót, „gű”, nyögdecsett, „gűgű”, mutogatott a balkon ajtaja irányába, az apa pedig nem tehetett mást, „repülő patkányok”, gyűrte vissza magába tanult idegenkedését, de morgolódva csak kivitte kislányát.

Lázzal kezdődött, amit hamarosan hidegrázás, étvágytalanság követett. Estike nagyon lebetegedett, orvoshoz kellett vinni, az orvos megvizsgálta, ornithosis, húzta fel a szemöldökét, papagáj-kór, ismételte meg az értetlenkedő szülőknek, „nem volt a kislány közelében papagáj vagy galamb?”. Az apa összenézett az anyával, szemének mélye felforr egy pillanatra, de nem mondott semmit. Hazavitték Estikét, ápolni kezdték, ami nem volt egyszerű dolog, a vidám, kíváncsi kislány helyett egy lázban fetregő, lesoványodott Estikével kellett együtt élni, karikás, megtört szemek néztek vissza a lázrózsák mögül, köhögés tépte mellkasát, apró kezével pedig állandóan le akarta tépni a szájaszékot, amit a szülei az orvos tanácsára kezdtek viselni. De nem ez volt a legelviselhetlenebb. Mert alig hagyott alább valamivel a láz, tisztult ki valamennyire a tekintet, a kicserepesedett ajkak, ha elhalóbban is, mint máskor, de ugyanazt a szót formázták: „gűgű, gű...” A balkon ajtaja felé mutogatott Estike. Látni akarta a galambjait.

Ellenálltak a kérésnek. Egy idő után azonban már nem kért Estike, hanem könyörgött. Visített, vetette magát előre-hátra az ágyban, mintha ehhez az erőt nem is a megtört teste szolgáltatta volna, hanem a lakásba beszorult kimeríthetetlen homály, „gű”, „gűgű”, sikította, az anya két kezével tapasztotta be a fülét, de nem lehetett kitérni a sikítás elől, benne, mint egy többfelé repesztett tükrőben, saját maguk dermedt tehetetlensége tükröződött, sokszorozódott meg. Az apa volt megint, aki nem bírta tovább. Odalépett az ágyhoz, felkarolta a lesoványodott, törékeny testet, könnyecseppek gördültek alá arcán, ahogy megroggyant térdekkal a balkon ajtajához lépett, kinyitotta, és kilépett Estikével rajta.

Mintha maga az élet omlott volna össze mindenestől, mintha hatalmas robajjal zuhant volna alá az összes díszletével együtt, mert kevésnek bizonyult, mert nem volt benne semmi, ami támasztékul szolgálhatott volna ehhez a találkozáshoz. De mintha ebben a romhalmazban mégis volna erő járni, keservesen előrevonszolódni, el addig a pontig, amikor már nem te kell átnyújtod életnyi terhed, hanem valaki kegyelmesen érte nyúl, és átveszi, továbbviszi. Most éppen ez a beteg, meggyötört kislány, akinek elég volt, hogy meglássa a fészkekben kotló galambot, hogy csillapodjon jajveszékelése, megszűnjön a kapálózása, és az a lány izzás visszatérjen tekintetébe. Minden benne van egy ilyen tekintetben. Mindenhová elér, mindent elbír, és ami előtte összeomlik, utána fényesebben épül fel.

Közben az apa már a balkon porában térdelt, és csak szorította, szorította Estike megtört, de elnyugodott testét. Úgy érezte, feláldozta lányát, olyasvalaminek, amihez ő sohasem fog felérni, amit sohasem fog megérteni.

Gyorsan kell leírni a szavakat, gyorsan kell elhasználni, elhagyni őket, szabadulni kell az iszonyattól, amit ezek a szavak, ezek a mondatok önkéntelenül is magukhoz kötöttek, magukba zártak. Míg tiszta és üres lesz minden, mint egy fehér lap. Vagy mint egy kislány és egy galamb tekintete.

Kategória: vers, próza

Denumire autor: Tamás Dénes

Látó Szépirodalmi Folyóirat